

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
геріатричного відділення № 3 комунального закладу
«Рівненський психоневрологічний інтернат»
Рівненської обласної ради (с. Тучин)

09.07.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 09.07.2025 групою НПМ здійснено відвідування геріатричного відділення № 3 комунального закладу «Рівненський психоневрологічний інтернат» Рівненської обласної ради (с. Тучин) (далі – відділення, заклад, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Паршакова Ольга Валеріївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Круцюк Антон Володимирович, заступник начальника відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Григор'єв Олег Валерійович, представник громадської організації;

Круцюк Оксана Володимирівна, представник громадської організації;

Боюк Лариса Тимофіївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вулиця Шевченка, будинок 17, село Тучин, Рівненський район, Рівненська область.

Заступник директора – завідувач відділення – Фурман Марія Олексіївна.

Згідно з Положенням комунального закладу «Рівненський психоневрологічний інтернат» Рівненської обласної ради (нова редакція), затвердженого рішенням Рівненської обласної ради від 28.06.2024 № 936 (далі – Положення), комунальний заклад «Рівненський психоневрологічний інтернат» Рівненської обласної ради (далі – інтернат) є правонаступником усіх прав та обов'язків комунального закладу «Тучинський геріатричний пансіонат» Рівненської обласної ради.

Згідно з Положенням інтернат є стаціонарним закладом для соціального захисту, що утворюється для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Заклад розрахований на перебування 110 осіб. На день відвідування в установі перебувало 104 особи (51 жінка та 55 чоловіків). Ліжкових хворих – 41 особа, підопічних, які відносяться до маломобільних груп населення – 12 осіб. У закладі перебуває 103 підопічні – дієздатні особи, 1 особа – недієздатна. Встановлену групу інвалідності мають 48 осіб. Також у закладі перебуває 35 підопічних із числа внутрішньо переміщених осіб.

Штатна чисельність працівників закладу складає 74,5 штатних одиниць, з яких 47,5 – медичний персонал (1,0 шт. од. – лікар загальної практики-сімейний лікар, 0,5 шт. од. – лікар-стоматолог, 13,0 шт. од. – сестри медичні, 31,5 шт. од. – молодші медичні сестри, 1,0 шт. од. – сестра-господиня, 0,5 шт. од. – дезінфектор).

За тарифікаційним списком працівників станом на 2025 рік у відділенні наявні 14 вакантних посад, 5 з яких медичного персоналу та молодшого медичного персоналу.

Згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я (далі – МОЗ) від 29.11.2018 № 2220 заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охорони здоров'я, психіатрія, терапія; за спеціальністю молодшого спеціаліста з медичною освітою: сестринська справа.

Вартість харчування підопічних на 1 особу на добу становить 225,00 грн.

Витрати на медикаменти на 1 особу на добу становить 5,75 грн.

Заклад має три житлові корпуси (житловий корпус № 1 – двоповерхова будівля, житловий корпус № 2 – житловий корпус, що розташований на другому поверсі, житловий корпус № 3 – одноповерхова будівля).

Мешканці закладу мають можливість вільно пересуватися територією відділення та виходити за її межі.

Затверджене фінансування комунального закладу «Рівненський психоневрологічний інтернат» Рівненської обласної ради на 2025 рік становить 69 851 287,00 грн.

Медична частина закладу складається з кабінету лікаря, кабінету старшої медичної сестри, поста медичної сестри та маніпуляційної кімнати.

На день відвідування усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу та отримують медичні послуги, передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 24.12.2024 № 1503.

У приміщенні, в якому зберігаються лікарські засоби, наявний термометр та гігрометр для здійснення контролю за температурою і відносною вологістю повітря відповідно до пункту 4 розділу II Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом

МОЗ від 16.12.2003 № 584 (фото 1). Протермінованих лікарських засобів не виявлено.

У закладі наявний автомобіль швидкої допомоги.

У осіб з інвалідністю розроблені індивідуальної програми реабілітації згідно наказу МОЗ від 08.10.2007 № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда та Порядку їх складання».

На кожного підопічного ведуться особові справи, підписуються договори про надання соціальної послуги.

У 2024 році у закладі померла 31 особа. У 2025 році у закладі померло 14 підопічних.

Зі слів керівництва закладу, харчування підопічних здійснюється через аутсорсинг: приміщення харчоблоку передані в оренду надавачу послуг фізичній особі-підприємцю Мозгова Лариса Олексіївна.

У холах облаштовані зони відпочинку, наявні телевізори для спільного перегляду (фото 2).

Підопічні користуються власними мобільними телефонами та іншою технікою.

Санітарний стан постільної білизни та одягу підопічних задовільний. Групою НПМ встановлено, що одяг та інший м'який інвентар персоналізовано. Підопічні забезпечені сезонним одягом, виглядають охайно.

У кімнатах підопічних затишно, наявні власні речі, ікони, посуд тощо. Житлові кімнати ліжкових хворих підопічних облаштовані функціональними ліжками, протипролежневими матрацами та медичними клейонками.

У житлових корпусах наявні холодильники для зберігання продуктів харчування підопічних.

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур. Неприємні запахи в житлових кімнатах відсутні.

У закладі функціонує перукарня (фото 3).

Усі підопічні мають документи.

На інформаційних стендах закладу наявна інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо (фото 4).

У рамках культурно-дозвіллевої діяльності підопічні вирощують квіти, садять клумби, співають, вивчають вірші. Організатор з культурно-дозвіллевої діяльності проводить бесіди про події в Україні, організовує концерти та гуртки. Окрім того, підопічні збирають лікарські трави для приготування напоїв, а також вирощують овочі на окремих закріплених за підопічними ділянках.

Для задоволення релігійних потреб підопічних до закладу регулярно навідуються священослужителі. Також на території закладу є капличка (фото 5).

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 54 підопічними та 5 працівниками закладу.

Скарг на жорстоке поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 23.05.2023, за результатами якого групою НПМ виявлено порушення прав:

на життя та безпеку;

на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло;

на охорону здоров'я та медичну допомогу;

на професійну правничу допомогу;

на повагу до приватного та сімейного життя.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Рівненській обласній військовій адміністрації:

обладнати укриття відповідно до вимог чинного законодавства;

розглянути можливість додаткового фінансування для зубопротезування підопічних;

забезпечити контроль за складанням та виконанням індивідуальних планів надання соціальних послуг.

2. Комунальному закладу «Тучинський геріатричний пансіонат» Рівненської обласної ради:

забезпечити проведення флюорографічного обстеження підопічних закладу;

визначити потребу підопічних закладу у зубопротезуванні та необхідності використання слухових апаратів;

усунути наявні порушення ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»;

встановити кнопки виклику персоналу в кімнатах, в яких проживають ліжкові хворі підопічні;

розмістити на стендах інформацію про порядок звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Зазначені рекомендації виконано частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У ході відвідування встановлено, що в якості укриття у відділенні використовується підвальне приміщення. Зазначене приміщення облаштовано місцями для сидіння (лежання) (фото 6), ємностями з питною водою (фото 7), контейнерами для зберігання продуктів харчування, засобами надання медичної допомоги (фото 8), наявне централізоване водопостачання. Проте зазначене приміщення потребує проведення капітального ремонту, а також обладнання системою вентиляції. Окрім цього, Акт огляду об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття відсутній, що не відповідає пункту 7 розділу XVII Державного стандарту, абзацу другого підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності), та наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

Також підвальне приміщення має круті сходи, що не дозволяє спуститися в укриття підопічним, які відносяться до маломобільних груп населення (фото 9).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

2. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах інтернату, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 15,9 м², а сама кімната розрахована на проживання 4 осіб (в кімнаті наявні 4 ліжка). Відтак на одну особу припадає 4 м².

Зазначене порушує передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м²).

3. Підопічні закладу використовують при прийомі їжі тільки металевий посуд (фото 10). Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у Восьмій Загальній доповіді зазначає, що слід надавати підопічним можливість використовувати елементи звичайного «нелікарняного» життя – наприклад користуватися відповідним посудом та столовими приборами, що є невід'ємною частиною програми психосоціальної реабілітації.

4. На інформаційних стендах столових кімнат не оприлюднено денне та перспективне меню в доступному для підопічних місці, що унеможлиблює ознайомлення з ним підопічних та не дозволяє своєчасно спланувати прийоми їжі з урахуванням індивідуальних потреб.

Вказане порушення усунуто за час складання звіту.

5. У ході проведення конфіденційного спілкування підопічні відділення скаржилися на організоване у закладі харчування, зокрема на недостатній обсяг порцій та одноманітність страв у щоденному раціоні. Поточна модель кейтирингового обслуговування не повною мірою забезпечує потреби підопічних.

Окрім того, постачання готових страв у металевих важких термосах спричиняє незручності персоналу при їх отриманні та транспортуванні у столові (фото 11).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

6. У порушення пункту 35 Типового положення не всі житлові кімнати для двох і більше осіб облаштовано ширмами для забезпечення приватності під час переодягання, проведення санітарно-гігієнічних процедур. Таким чином, підопічні змушені переодягатись та задовольняти фізіологічні потреби в житлових кімнатах у присутності інших підопічних.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

7. Незважаючи на наявність у закладі періодичних випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень, медичними працівниками не складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о) відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 № 186. Відсутність належного документування фактів тілесного ушкодження може перешкоджати ефективному розслідуванню випадків травмування у подальшому.

Вказане порушення усунуто за час складання звіту, про що адміністрацією закладу надано відповідні документи.

8. У медичній частині закладу не ведеться Журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів, що порушує вимоги Інструкції щодо заповнення форми первинної облікової документації № 074/о «Журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів», затвердженої наказом МОЗ від 14.02.2012 № 110.

Вказане порушення усунуто за час складання звіту, про що адміністрацією закладу надано відповідні фотоматеріали.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

9. У порушення пункту 6 Типового положення закладом не забезпечується проведення комплексу реабілітаційних заходів підопічним, оскільки у закладі відсутня посада лікаря-реабілітолога.

10. У житлових кімнатах ліжкових хворих підопічних відсутні кнопки виклику персоналу, що призводить до неможливості екстреного надання медичної допомоги

та швидкого реагування у разі коли ліжковий хворий потребує допомоги персоналу та порушує вимоги пункту 35 Типового положення.

11. У порушення Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених Міністерством соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми), в кімнатах недостатня кількість твердого інвентарю, а саме приліжкових столиків.

12. У порушення вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (далі - ДБН В.2.2-40:2018) наявні високі дверні пороги, які завдають труднощів для комфортного пересування підопічних, які відносяться до маломобільних груп населення (фото 12).

13. У порушення вимог ДБН В.2.2-40:2018 корпус № 2 не обладнано горизонтальними поручнями.

14. Групою НПМ встановлено, що ліфт у житловому корпусі не функціонує, через що підопічні, які відносяться до маломобільних груп населення, не мають можливості здійснювати прогулянки.

Окрім того, у разі термінової потреби в медичній допомозі або необхідності транспортування підопічних до лікарні персоналу доводиться прикладати значних зусиль для переміщення маломобільних або ліжкових хворих, що може призвести до затримки в наданні медичної допомоги.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Рівненській обласній військовій адміністрації забезпечити:

облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;
функціонування ліфта в житловому корпусі.

2. Геріатричному відділенню № 3 комунального закладу «Рівненський психоневрологічний інтернат» Рівненської обласної ради (с. Тучин) забезпечити:

дотримання норм житлової площі на особу;
можливість користування підопічними неметалевим посудом;
опрацювання питання з фізичною особою-підприємцем Мозговою Ларисою Олексіївною щодо розширення асортименту страв та перегляду порційних норм згідно з потребами підопічних;
облаштування ширмами житлові кімнати для двох і більше осіб;
проведення комплексу реабілітаційних заходів відповідно до індивідуального плану реабілітації;

облаштування кімнат ліжкових хворих підопічних кнопками виклику персоналу;

облаштування житлових кімнат закладу відповідно до Мінімальних норм;
організацію безпорогового простору у приміщеннях відділення;
дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд».

Додатки: фотоматеріали на 5 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст відділу реалізації
національного превентивного
механізму в закладах соціального
забезпечення та освіти Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини**

Ольга ПАРШАКОВА

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

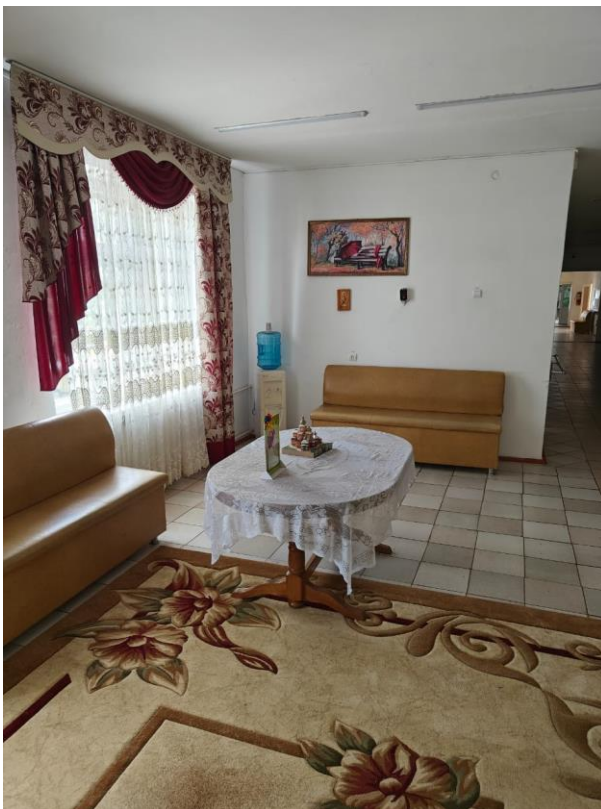

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Foto 12

